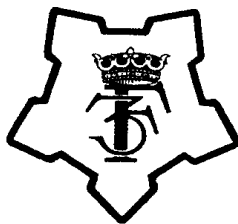

**Kastellet's Venner
&
Historiske Samling**

**Gl. Hovedvagt
Kastellet 1
2100 København**

Nyhedsbrev

Januar 2013

Kære medlemmer

Velkommen til et nyt foreningsår med forhåbentlig mange oplevelser i Kastellet.

Udover foreningens arrangementer foregår der mange andre aktiviteter i Kastellet. De kan ses på Kastellets hjemmeside: www.kastellet.info.

Kastelskoncerterne i månederne juni, august og september på onsdage på Kirkepladsen klokken 19.00 skal særlig anbefales!

Se datoerne på Kastellets hjemmeside.

Kastellets Historiske Samling i Norgesporten er åben søndagene i maj, juni, juli, august, og september fra klokken 12.00 til 14.00. Der er gratis adgang.

Foreningen har ændret på udsendelsen af Nyhedsbreve.
Fremover vil Nyhedsbrevet udkomme i månederne januar og oktober.

Til de medlemmer, der har opgivet e-mail adresse, har vi i december udsendt mail med information om kontingentbetalingen for 2013.

Med venlig hilsen
Niels Elsborg
Formand

Kontingentbetaling for 2013

Kontingenterne er uforandret:

Enkelt medlemskab	100,00 kr.
Par-medlemsskab, på samme adresse	150,00 kr.
Institutioner, foreninger m. v.	500,00 kr.
Fiskekort skab af foreningen.	350,00 kr., samt 100,00 kr. for medlem-

**Beløbet bedes venligst indbetalt på vor konto i Danske Bank,
Reg. nr. 3001, kontonummer 101 1847**

Såfremt man som e-mail modtager ikke har fornyet kontingentet, bedes det indbetalt på nævnte konto.

Foreningens aktiviteter i 2013

Alle foredragene finder sted i Kastellet, "Bageriet" i Sdr. Magasin klokken 19. 30:

Onsdag den 13. marts

Hærprovst Thomas H. Beck holder foredrag om: Krigen i Afghanistan. Der venter tilhørerne en stor oplevelse med dette foredrag. Vi kommer langt omkring i Afghanistans brogede og blodige historie. Oplevelserne med vore udsendte soldater, deres udsatte tjeneste og hverdag, vil Hærprovsten levende fortælle om.

Foredraget er med power-point, så både ører og øjne kan få indtryk af landet og soldaterne.

Tirsdag den 23. april klokken 19.00

Foreningens ordinære generalforsamling

Afholdes tirsdag den 23. april 2013 klokken 19.00 i Kastellet, Bageriet, Sdr. Magasin, med følgende dagsorden:

1. Valg af dirigent.
2. Bestyrelsens beretning om foreningens virksomhed i sidste regnskabsår samt om virksomheden i indeværende år.
3. Fremlæggelse af det reviderede regnskab til godkendelse.
4. Fastlæggelse af medlemskontingent for det kommende regnskabsår.
5. Valg af bestyrelse i henhold til bestemmelserne kapitel 5, §16.
På valg er: Næstformand Finn Andersen,
Kasserer Steen Kjær,
Ansvarlig for guidekorpset Hanne Elsborg,
Koordinator for nedsatte udvalg Søren Sloth.
Alle er villige til genvalg undtagen Søren Sloth.
6. Valg af 2 suppleanter.
Henrik Nielsen og P.F. Ettrup:
begge er villige til genvalg.
7. Valg af revisor.
Otto Lops, som er villig til genvalg.
8. Gennemgang af indkomne forslag.
9. Eventuelt

Efter generalforsamlingen vil foreningens fane, som blev tildelt foreningen af Danmarks-Samfundet på Valdemarsdagen i 2012, blive indviet.

Derefter vil foreningen byde på sandwich, øl, vand og vin, samt hyggeligt samvær.

Referatet af generalforsamling fredag den 20. april 2012, kl. 19.00 – 20.15 kan læses på vor hjemmeside: www.kastelletsvenner.dk

Onsdag den 25. september

Foreningens næstformand Finn Andersen vil holde foredrag om bunkeren i Kastellet. Bunkeren blev bygget af tyskerne op til krigens sidste år, og har en spændende historie, som er ukendt for de fleste. Finn Andersen har gravet i historien om bunkeren, så medlemmer kan denne aften få historien om den, et nyt kapitel af Kastellets historie.

Onsdag den 20. november

Bjørn Westerbeek Dahl, som vil være medlemmer bekendt med sin store viden og forskning om Kastellets ældre historie, vil holde et foredrag om: "Kastellet efter Ruse". Der vil komme mange interessante informationer om Kastellets tilstand i slutningen af 1600-tallet, fæstningen levede ikke op til, hvad den skulde.

2012 var et godt år for foreningen.

Vi fik etableret et fiskelaug og et møllelaug.

Fiskelaug.

Fiskelaugget er kommet med forslag til nye fiskeregler, som nu er gældende. Derudover har fiskelaugget holdt møder med en repræsentant for foreningens bestyrelse. Derved kan foreningen hjælpe til ved at Kastellets indre voldgravs fiskebestand kan plejes, ligesom andre forhold i forbindelse med fiskeriet i Kastellets indre voldgrav kan forbedres, så meget det er muligt.

Møllelaug.

Møllelaugets formand har skrevet følgende om laugets stiftelse:

Den 26.10.2012 blev "Møllens dag" fejret med det længeventede Møllelaugs stiftelse. Deltagerne mødtes i møllen, hvor der blev budt velkommen af Kastellets Kommandant Jørgen Kold samt formand Amalie Kjær. Herefter gav rådgiver og arkitekt Nikolaj Hyllestad en historisk og bygningsmæssig gennemgang af Kastelsmøllen hvor deltagerne så den til dagen klargjorte mølle. Efter besigtigelsen blev møllen igangsat med hjælp fra møllebygger Jens Jørgensen og alt fungerede som det skulle! Dagen fejredes afslutningsvist med et glas champagne og munter snak i undermøllen.

Kastelsmøllens Møllelaug er nu en realitet og vil i det nye år tage fat på opgaver som etablering af en formidrende udstilling i møllen samt møllens drift.

Foreningen fik tildelt en fanen.

Den 15. juni 2012 fik foreningen overrakt en fane af Danmarks-Samfundet ved en smuk højtidelighed i Holmens Kirke. Som nævnt under generalforsamlingen, vil fanen blive indviet den 23. april.

Udflugt til Oslo fra 28. til 30. august 2012.

I slutningen af august sejlede rigtig mange af foreningens medlemmer til Oslo for at besøge fæstningen Oscarsborg. Flemming S. Eriksens referat fra denne ekspedition bringes herunder:

Referat af Flemming S. Eriksen

Målet for vor rejse var at besøge Oscarsborg Fæstning, der ligger på det smalleste sted af Oslofjorden, men jeg må hellere starte med begyndelsen.

Vi var 31 medlemmer af Kastelets Venner, der tirsdag den 28. august havde sat hinanden stævne i DFDS terminalbygning på Dampfærgevej i Nordhavn. Vi var i god tid, så da vi var gået om bord i Crown of Scandinavia og fundet vore kahytter, var der rigelig tid til at sidde på agterdække – i 5. sals højde – og nyde udsigten ind over København og ud over Københavns Havn.

Da vi afsejlede ca. kl. 16.30 så vi Trekroner i fugleperspektiv, og kort tid efter passerede vi Middelgrund Fort.

Klokken 17.45 indfandt alle sig ved den store buffet i Restaurant Seven Seas. Ulempen ved et sådant arrangement er, at der er alt for mange lækre retter man skal prøve. Godt mætte begav vi os til Columbus Club, hvor vi fik kaffe og en lille avec.

Da underholdningen begyndte – børnetime for voksne – var vi nogle der trak ind i Vinbaren for at nyde en "night cap".

Havet var roligt, så hvis nogen er faldet ud af køjen i løbet af natten, kan dette ikke tilskrives søgangen!

Morgenmaden blev indtaget i Seven Seas – de kan ikke koge æg, men ellers var det super godt.

Før, under og efter morgenmaden kunne man nyde synet af den smukke Osloflod.

Vi kunne efterlade vor bagage i kahytten, så turen startede som enhver anden sommerudflugt med spørgsmålet: Bliver vejret til solbriller eller regntøj. Som det fremgår af billederne havde vi strålende solskin ☺

Vi mødte vor guide, Jan Janmark, ved bussen – selv om han havde boet i Norge i 20 år talte han dansk, så der var ingen sprogbarriere. Jan fortalte om Oslos historie på vejen til landsbyen Drøbak. Byens grundlæggelse kan dateres til første halvdel af det 11. århundrede, og den blev hovedstad i 1314. Efter bybranden i 1624 blev byen flyttet nogle stenkast vestover og anlagt under navnet Christiania, mens det oprindelige Oslo beholdt sit navn som et område udenfor byen. Under byudvidelsen i 1859 blev forstaden Oslo indlemmet i Christiania, og fra 1925 blev Oslo igen navnet på Norges hovedstad. Fra Drøbak sejlede vi med en lille færge ud til Oscarsborg Fæstning.

Overfarten tog ca. 5 minutter, og da vi steg i land, blev vi budt velkommen af formanden for Oscarsborg Fæstnings Venner, Kirsten Færgested, som derefter præsenterede vor guide, tidligere kommandant på Oscarsborg, kommandørkaptajn Tor Hovland.

Fæstningen har stor militærhistorisk betydning og arkitektonisk værdi.

Kaholmene i Drøbaksundet, hvor Oscarsborg Fæstningen ligger, er et naturligt forsvarsområde, som allerede på Christian IV's tid blev brugt til at kontrollere indsejlingen til Oslo, og der blev opført et blokhus. Fæstningen blev bygget i perioden 1848 til 1856 og da fæstning-

gen stod færdig, blev den anset for den mest moderne i Nordeuropa. Udviklingen inden for artilleriet gik hurtigt, og allerede i 1864 var Oscarsborg forældet.

I årene 1874-79 blev der anlagt en "jeté" – en undervandsmur fra Kaholmene, via Småskjær til Hurumlandet. Den tvang fjendtlige skibe til at bruge det østre løb mellem Kaholmene og Drøbak. Muren er ca. 1.500 meter lang og op til 25 meter høj, øverst er den ca. 4 meter bred. Muren består af store stenblokke. Forstærkningsarbejderne og moderniseringen af fortet blev udført frem til 1890'erne.

Oprindeligt skulle hovedbevæbningen bestå af 6 stk. 30,5 cm kanoner, men der blev leveret én i 1877, så var pengekassen slået i. I 1892 blev det besluttet at indkøbe de resterende kanoner, men da var det mere fordelagtigt, at anvende 28 cm kanoner. Der blev indkøbt 3 stk. hos Krupp. Under losningen tabte man løbet fra en af kanonerne i vandet. Det må have været et voldsomt sprøjt, for kanonen blev derefter kaldt Moses (som skilte vandene). De to andre kanoner blev døbt Aron og Josua. Den gamle 30,5 cm kanon, der stod ovre på vestre flanke blev i samme ånd navngivet Metusalem.

I 1940 bestod Oscarsborg Festningen sin første virkelige prøve. Kanonerne fra fæstningen sænkede det tyske flagskib Blücher den 9. april 1940. Dette gjorde det muligt at få tid til at evakuere den norske konge, stortinget og regeringen fra Oslo.

Der blev afgivet 2 skud fra 28 cm kanonerne på ca. 400 m's afstand, dette grundet diset vejr. Begge ramte Blücher, så skibet mistede styringen og gik i brand.

Vi beså også et torpedobatteri, der var bygget ind i bjerget på Nordre Kaholm. Da Blücher var ud for batteriet affyredes 2 torpedoer fra Oscarsborg, som begge ramte det brændende skib 3 m under vandlinien.

Blücher ligger på 90 m's vand, og lækker stadig lidt olie. Det er overvejet, at hæve skibet eller tømme det for olie. Men da skibet er en gravplads og da det ligger ustabil på en hylde er det besluttet blot at opsamle det olie der slipper ud.

Efter rundvisningen var vi gæster hos Oscarsborg Festnings Venner, som serverede kaffe i haven til Kommandantgården. Niels Elsborg kvitterede for den store gæstfrihed og den dygtige guidning med Kastelsbitter og med foreningens særtryk om 9. april 1940.

Efter 2 år med civilt styre er Oscarsborg Festning igen en del af det Norske Forsvar – det virkede ikke rigtigt som civil museum – Forsvaret ejer fortsat fortet og bruger det til oplysning om forsvaret og til undervisning. Se også www.nasjonalefestningsverk.no

Vi kunne have brugt meget længere tid på fortet, men vi var bundet op på færgen til Drøbak og det ville være ret pinligt, hvis vi kom for sent til Oslobådens afgang. Der var ingen trafikpropper på vej ind til Oslo, så vi fik en rundtur i Oslo, først med et kig ud over byen og dernæst forbi de markante bygninger i byens midte – alt sammen kommenteret af vores meget vidende guide Jan.

Vi nåede Oslobåden i god tid. Vi fik middag i Blue Riband Restaurant, og nød så hinandens selskab i smågrupper.

Efter en rolig nat (vi er jo ikke i festalderen) og igen en dejlig morgenmad i Seven Seas, stod vi ind i Øresund med Kronborg om styrbord. Turen sluttede torsdag den 30. august kl. 09.30.

Hanne Elsborg har stået for den omfattende planlægning og forhandling om transport, overnatning og forplejning. Vi skylder Hanne en STOR TAK.

Og så et lille billedgalleri:

Oscarsborg – vi er på vej med færgen fra Drøbak.

Fæstningens omgivelser spænder fra klippede plæner til græsklædte bunkers og fjeld.

Går vi ind i en ridderborg?

Fra fæstningsgården. Murværket er koppearret efter angrebet 9. april 1940.

Hovedbatteriet med 3 stk. 28 cm kanoner.

Herfra vogtes indsejlingen til Oslo.

Moses, Josua eller Aron?

På vej ind i torpedostationen.

Vi skal passere en del solide døre.

Torpedobørst. Åbningen var overdækket for at undgå kondens.

Sigteinstrument til beregning af målets hastighed og torpedoenes affyringspunkt.

Kaffe i Kommandantgårdens have.

Det var en herlig tur!

Kulturnatten

Kulturnatten i oktober krævede mange guider til rundvisninger fra kl. 18.00 til, næsten, kl. 23.59.

Kastellets fødselsdag

Ved Kastellets fødselsdag søndag den 28. oktober var foreningen rigt repræsenteret med en stor udstilling om foreningen i "Bageriet".

Foreningen havde sørget for at "Sjællandske Artillerie og Feldcorps var tilstede i danske uniformer fra 1800 tallet, med udrustning og våben fra tiden, et farverigt tids-billede!

En soldaterlejr var etableret ved Kirkepladsen, hvorfra soldaterne udgik på patrulje med tromme og signalhorn, og skydning med løst krudt på Kongens Bastion.

En festlig dag i den gamle fæstning.

Se flere fotografier fra dagen på vor hjemmeside: www.kastelletsvenner.dk

Organisationsændring i Forsvarets Bygnings- og Etablissementstjeneste.

Af Kasteslets Kommandant major Jørgen Kold.

I Kasteslet nedlægges det nuværende **Lokalstøtteelement Kasteslet** den 31. december 2012.

Der oprettes i stedet **Driftsområde Kasteslet** med opstart 1. januar 2013.

Major Kold som i dag er chef for Lokalstøtteelement Kasteslet med Nyboder, fortsætter i Kasteslet som Kommandant.

Hidtidige Kommandant opgaver er stort set uændrede. Dertil nye opgaver i forbindelse med Monumentet og etablering og drift af Infocenter i Kommandantgården. Den overordnede opgave for Kommandanten er ansvaret for den militære sikkerhed i Kasteslet samt koordination af alle aktiviteter inden for voldene.

Koncerter og andre aktiviteter i Kasteslet fortsætter som hidtil. Se www.kasteslet.info.

Koordination i forbindelse med anvendelse af Kasteslet til alle aktiviteter sorteres fortsat under Kommandanten. Myndigheder og foreninger, som har til huse i Kasteslet, har "fri" brugsret i tildelte bygninger. Arealer uden for bygningerne, er et ansvar som sorteres under Kommandanten. Det er fortsat vigtigt og nødvendigt, at der koordineres i forbindelse med anvendelse af udendørs arealer, som Kirkepladsen, Monumentet, Hoved- og sidegader, samt Bastioner, Møllen og Kastelsgraven.

Det er Forenede Service A/S som har de daglige opgaver med Rengøring og Kantinedrift og simpelt vedligehold og Hede Danmark har ansvaret for arealplejen.

Renoveringen af Kastelet fortsætter

Skybruddet i sommeren 2011 anrettede som bekendt omfattende skader på Kastelet. Forsvarets Bygnings- & Etablissementstjeneste (FBE) har nu lagt en plan for renoveringen af de fredede bygninger Generalstok, Fortunstok og Artilleristok. Renoveringen indledes i februar 2013 og forventes at vare 1 år.

Renoveringsprojektet er tilrettelagt således, at almindelig færdsel i Kastelet ikke påvirkes nævneværdigt".

Hjemmesiden, siden sidst v/Finn Poulsen

Foreningens hjemmeside kan findes på adressen www.kastelletsvenner.dk, den er i løbende udvikling, både hvad angår indhold, men også teknikken bag.

Siden sidst, er vi flyttet til et nyt, større og hurtigere webhotel, der på mirakuløs vis samtidig også viste sig at være billigere, så der var ikke så meget at betænke sig på. Her har vi fået mere plads til rådighed, men endnu vigtigere, også en hurtigere hjemmeside.

Af nyt på siderne, er der kommet flere bøger. Bøger med relevans til Kastelet og hvor kope rettighederne er udløbet, skanner vi og lægger tilgængelig på hjemmesiden. F. eks. er Herluf Krabbe's "Bibel": Kastelet gennem 300 år lagt op på siden, her er rettighederne dog ikke udløbet, men vi er så heldige, at vi har fået tilladelse fra Martins Forlag.

Bogen kan ses her <http://kastelletsvenner.dk/index.php?page=kastelet-gennem-300-ar>

Flere bøger kan findes på siderne, ligesom man løbende kan finde billeder fra visse aktiviteter afholdt på Kastelet.

Klik selv ind på siderne og følg med, ikke mindst i nyhedsmoduliet på forsiden hvor vi løbende bringer relevante nyheder.

Hjemmesiden har haft mere end 3000 besøgende og 150000 hits pr måned siden august måned, så siden er godt besøgt.

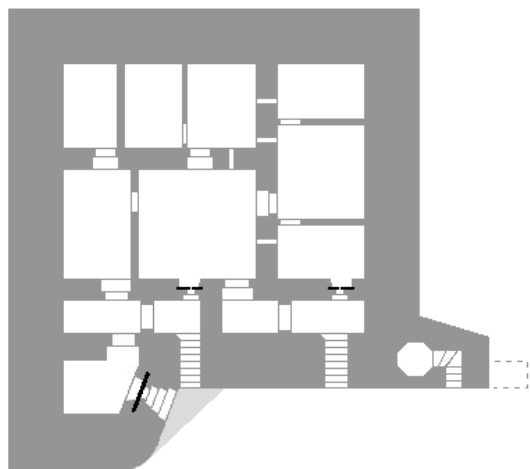
Ellers kan jeg kun opfordre til, at skrive til Webmaster (der er et link i bunden af hver side på hjemmesiden og på sidste side i dette nyhedsbrev) hvis der er ris, ros eller forslag til hjemmesiden.

Forhåndsreklame v/Finn Andersen

Det er jo altid godt, at folk spændt afventer, hvad man går og pusler med, så derfor vil jeg benytte lejligheden til at reklamere lidt for nogle af de ting, jeg for tiden pusler med – i håb om, at nogen så vil glæde sig lidt, og at jeg dermed tvinger mig selv til at blive færdig.

Som mange ved, så arbejder Webmaster og undertegnede på en udvidet og moderniseret udgave af Victor Krohn's Fængselshistorie. Den kommer nu ikke lige de første måneder, selv om den er ganske langt, for tanken er, at den skal genudgives i forbindelse med Kastelets 350 års fødselsdag i 2014. Det bliver en gennemillustreret udgave, som ville have glædet gamle Victor, hvis han havde kunnet se den. Kun fordi han var begrænset til at lave en duplikeret udgave måtte han afstå fra at bringe de illustrationer, han så gerne ville give videre – men i dag tillader teknikken det, han ikke formåede. Det bliver alle tiders gode bog, så glæd jer.

På mere kort sigt er jeg næsten færdig med en artikel om bunkeren i Kastellet. Mange ved slet ikke, at der ligger en mere end tusind ton tung, ex-tysk, betonbunker midt i Kastellet.

Men det gør der, og nu er den tilmed ofte åben, idet den i dag er klubhus for "De Blå Baretter". Til min store undren ser det ud til, at den slet ikke blev operativ under besættelsen, men først nåede at blive rigtigt fungerende under den "kolde krig" – i sig selv en spændende historie. Projektet blev ved med at vokse, efterhånden som flere og flere informationer dukkede op, og endte med også at blive en artikel om tyskernes forhold i Kastellet under besættelsen. Faktisk dukkede der ENDNU en tysk bunker op fra historiens dybder, nemlig en luftbeskyttelsesbunker i volden lidt øst for Norgesporten. Også dennes historie er med i artiklen.

I skrivende stund mangler der kun at få fastlagt nogle detaljer, samt at få bekræftelse på nogle antagelser jeg har gjort mig, før jeg offentliggør dem på tekst, så er historien om bunkeren i Kastellet klar til publicering. Men allerede nu kan jeg love, at der bliver meget for guiderne at fortælle om, når det gælder "de fem forbandede år" i vort gamle Kastel.

På meget længere sigt prøver jeg også at stykke vor egen historie sammen. Jeg er faktisk den "ældste" guide i vort guidekorps, som blev grundstammen til "Kastellets Venner & Historisk Samling". Og vi udsprang af et behov for at lokke folk til at bese en fast udstilling i Materialgård (den grå bygning lige vest for Artilleristok) hvor Hjemmeværnets Udstillings-tjeneste dengang holdt til – og lokkemidlet blev en historisk rundvisning i Kastellet. Vor historie går derfor tilbage til slutningen af 70'erne, men det er på høje tid at få den nedskrevet.

Bestyrelsen kan kontakte på info@kastelletsvenner.dk - eller via kontaktformularen på hjemmesiden.

Webmaster kan kontaktes på webmaster@kastelletsvenner.dk - eller via kontaktformularen på hjemmesiden.

Husk at se jævnligt på vor hjemmeside. Der kommer løbende nyt på siden.

<http://www.kastelletsvenner.dk>

E-mail:

Har du modtaget dette Nyhedsbrev med posten, og har du en e-mailadresse, vil vi meget gerne bede om den. Du har mulighed for at sende den til: info@kastelletsvenner.dk

På forhånd tak.